

A TUDOMÁNYOS KUTATÁS ERKÖLCSI ÉS ETIKAI ALAPELVEI

■ A Magyar Tudományos Akadémia közgyűlése május 4-én elfogadta a *Tudományetikai kódexet*. Ez „nem törvény, nem jogi norma, hanem a tudományos világ önszabályozásának eszköze” – olvasható a 180. közgyűlés elé beterjesztett dokumentum preambulumban. A legfontosabb szabályok, amelyeket a tudományos kutató magára nézve kötelezőnek, a külvilág felé pedig képviselendőnek tart, az alábbiak a 2. fejezetben megfogalmazottak szerint:

1. Tisztetség a tudományos célok és a kutatási szándékok ismertetésében, a tudományos módszerek, eljárásmodok és megalapozott értelmezések szabatos bemutatásában, továbbá az eredmények alkalmazásában rejlő lehetőségek, veszélyek és jogosnak tekinthető igények világossá tételében.

2. Megbízhatóság a kutatás végzésében, az adatok rögzítésében és tárolásában, továbbá az adatok közlésében. A gondatlanság és a figyelmetlenség kiküszöbölése. Teljes körű beszámolás a kutatás kivitelezéséről és eredményeiről.

3. Objektivitás: az értelmezések és a következtetések levonása kizárólag tényeken vagy elfogulatlan és logikus bizonyításon alapulhat, valamint olyan adatokon, amelyek helyessége legalább elméleti szinten ellenőrizhető.

4. Pártatlanság és függetlenség bármely érdekelt féltől vagy csoportérdektől, ideológiai vagy politikai nyomásyakorlótól, gazdasági vagy pénzügyi befolyástól.

5. Nyitottság az eredmények más kutatókkal történő megbeszélések és az eredmények publikálása során, hozzájárulva a közös tudáskincs gyarapításához. A nyitottság feltételezi a tudományos közleményben közzétett eredményeket alátámasztó adatok nyilvánosságát és hozzáférhetőségét minden érdeklődő kutató és a közvélemény számára. Ezt az alapelvet indokolt esetben korlátozhatják a kutatás jellegéből adódó speciális szempontok (iparjogvédelem, személyiségi jogok védelme stb.). Korlátozott a nyitottság a folyamatban lévő kutatások során is.

6. Gondosság a kutatásban részt vevőket és annak tárgyait illetően, legyenek azok emberek, kísérleti állatok, a környezet vagy a kultúra termékei. Az embereken és állatokon végzett vizsgálatok mindig a többnyire jogszabályokban is rögzített eljárásokon, tiszteleten és figyelmességen kell hogy alapuljanak.

7. Elfogulatlanság a mások munkájának bemutatásában, a referenciák megadásában. A kutató kollégák szakmai integritását tiszteletben kell tartani, eredményeiket becsületesen kell kezelni.

8. Felelősség az eljövendő tudományos nemzedékek iránt: A fiatal kutatók irányítása, oktatása különös figyelmet és az etikai normák közvetítését és fokozott tiszteletben tartását követeli meg.

9. Önzetlen és elfogulatlan részvétel a tudományos közéletben: a bírálati folyamatokban, a tudományos testületek és a bizottságok munkájában.